

Egy bencés szerzetes örök érvényű gondolatai a hitről, szeretetről, keresztény életéről¹

SZOBOSZLAI-KISS KATALIN²

Luif Otmár OSB füveskönyve szakértelemmel, tudással, gondos odafigyeléssel szerkesztett műalkotás: a békesség szigete. Meditációra, lelki elcsendesedésre, belső értékeink felismerésére hív, és a keresztény szemlélet tiszta, kifinomult, szépirodalmi megfogalmazásaival találkozhat az olvasó. A sztoikus lélekerápiát megidéző írás modern korunk zaklatott életű embere számára nyugodtabb belső világot idéz meg, mondatai szeretetteljes békességet teremt.

Kulcsszavak: hit, erkölcs, keresztény közösség, bencés életmód, nyugalom

Eternal Thoughts of a Benedictine Monk on Faith, Love and Christian Life

The Handbook of Otmar Luif OSB is of great relevance today. Otmar Luif was a monk of Saint Benedict in Győr, he was a respectable teacher and a highly religious person. His handbook is an important proof of his verified teachings. For him, to choose the Christian way of life was not an opportunity but mainly a response to the difficulties of everyday life. Reading the texts, we should recognise the importance of our inner silence; the words of the monk give us indirect predictions to reveal our subjective axioms about important moral axioms and show us how we could live a better and useful life in community. This volume is more than a religious text, it was written as a high-quality philosophical spiritual guide. The first published version was edited by two previous students of Otmar Luif, Tamás Kőrösi and Tamás Péter in 2012 as a kind of funeral memory. The second edition was printed in 2020.

Keywords: Christian belief, morality, Christian community, Saint Benedict, pax et gaudium

1 Kőrösi Tamás – Péter Tamás (szerk.): *Luif Otmár OSB füveskönyve*. Győr, (k. n.), 2020.

2 Filozófiatörténész, klasszika-filológus, habilitált egyetemi docens, a *Jog–Állam–Politika* című folyóirat szerkesztője, Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar, e-mail: szoboszl@sze.hu

Füveskönyvet kézbe venni mindig lelki feltöltődéssel jár, nem is szoktuk minden nap olvasni, csak amolyan ünnepi pillanatokban vagy mély elcsendesedések idején. A pandémia, a különböző globális és perszonális gondok közepette, ami, lássuk be, elkerülhetetlenül körülvesz bennünket, sokunkban számos kérdést gerjeszt. A szenvedés, amelyet manapság tapasztalunk, talán nem is véletlen: van, aki a modern ember életmódját okolja, van, aki egyenesen a sors végzeteszerű megnyilvánulását látja benne, a végletekig kifeszített kényelem utáni vágyunk büntetését, utolsó tiszta pillanatot a túlfutás előtt. A nemrég újra kiadott, 2008-ban elhunyt bencés szerzetes, Luif Otmár füveskönyve olyan életbölcsséget tár olvasója elé, amelyről bátran kijelenthetjük: idő által ki nem kezdhető igazságokat tartalmaz hitről, családról, keresztény erényekről, szenvedésről és vigaszról. Talán ez utóbbi adja leginkább aktualitását is. A vigasztalást váróban a leghétköznapibb, esendő embert ismerjük fel, azaz önmagunkat. Luif Otmár a pannonhalmi és később győri bencés tanár gondolatai őszintén és direkt módon szólnak hozzánk. Fellapozva a kötetet az a határozott és felemelő érzésünk támad, hogy az írónak személyesen az olvasóhoz küldött üzeneteivel találkozunk. A felismerés nem a véletlen műve, hiszen egy alázattal megélt hosszú tanítói, szerzetesi élet legkifinomultabb lelki megnyilvánulásai ezek a tanítványoknak, a szellemi utódoknak és azoknak, akik rászorulnak, vagy csak éppen vágnak a tiszta és nem jutalom vagy dicséret motiválta útmutatásokra. Luif Otmár, a bencés tanár a keresztényi hit és nevelés útján járt, szellemisége több évtizedes nevelői munkája során tanítványok tömegére volt hatással, e kötet révén pedig mi is részesedhetünk lélekemelő, gyógyító tanításaiból.

A két egykori Otmár-tanítvány, bencés diák Kőrösi Tamás és Péter Tamás első ízben 2012-ben adta ki Luif Otmár füveskönyvét, a most 2020-ban megjelent kötet annak változatlan újranomtatása. A két tanítvány így emlékezik meg szeretett tanáráról a kötet előszavában:

„Két, tanárát felsőfokon tisztelő diák aligha láthatott mindent tisztán emlékpárás szemein keresztül, amikor Luif Otmár atya hagyatékát a kezébe foghatta és átlapozta. [...] Írásai közül igyekeztünk kiválogatni azokat, amelyeken keresztül átsüt, tapinthatóvá válik az Otmár atya által képviselt bencés szellem, akár a nevelésről, az oktatásról, akár a lelki életről, a bencés közösségről faggattuk a megsárgult és frissebb papírlapokat.”³

Elmondhatjuk, hogy a célkitűzés sikerült, a bencés szellemiség ott lebeg a sorok fölött. Luif Otmár gondolatai örök érvényűek. Ki volna hitelesebb igazolója a keresztény életnek, mint egy sok szenvedéssel, szerényen élt szerzetes? Küzdés, kitartás, szeretet: e három erény a gondosan összeválogatott, imaként is olvasható szövegekből minduntalan átsugárzik, mintegy biztatva az itt maradottakat a napi nehézségek viharos tengerhullámai közepette is békés kitartással haladni.

3 Kőrösi–Péter (2020): i. m. 15.

A két ajánlást és a bevezetőt követően 45 tételből álló kis fejezeteket találunk, ahol címszavak alapján igazodhatunk el: a családról, a hitről, az életről, Szent Benedekről, a versenyről, az iskola szelleméről, a házasságról, a magányról vagy a szenvedésről – csupán néhányat emelve ki a címsorból. A kötetet Otmár atya gazdag életpályájának összefoglalója zárja, ahol a bencés szerzetestársak és egykori tanítványok kedves megemlékező soraival találkozhatunk. Az ajánlásokat Kukorelli István és Várszegi Asztrik jegyezték, a bevezetőt a kézirati hagyatékot gondozó tanítványok, Kőrösi Tamás és Péter Tamás, a zárszóképpen is tekinthető megemlékezéseket pedig Tóta Péter Benedek, Várszegi Asztrik, Tóth Konstantin és Koór Sándor írták.

Luif Otmár atya emlékét a győri bencések és polgárok ma is nagy tisztelettel ápolják. 1930-ban született Zsira községben, iskoláit a soproni bencés gimnáziumban kezdte, az egyházi iskolák bezárását követően került Pannonhalmára 1949-ben, itt érettségizett 1951-ben már novíciusként. 1953-ban tett szerzetesi fogadalmat, 1956 nyarán szentelték pappá. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar biológia és földrajz szakán végezte 1953–1959 között. Ezután kezdte meg tanári munkáját Pannonhalmán, ahol 1969–1972 között igazgatóhelyettes, diákotthoni igazgató, 1972–1980 között igazgatóhelyettes és főprefektus, 1980–1982 között gimnáziumi tanárként dolgozott. 1982–1985 között Győrben házfőnök, gimnáziumi és diákotthoni igazgató, 1985–1987 között pedig már mint gimnáziumi igazgató munkálkodott Győrben. 1987 és 1989 között helyettes házfőnök és gimnáziumi tanár volt. Nyugdíjaztatását követően is tagja volt a közösségnek, lelkipásztori munkával végezte tevékenységét az *ora et labora* szellemében. Hosszan tartó, súlyos betegség után 2008-ban tért meg az Úrhoz. Rendtársai és volt diákjai emléke előtt tisztelgve róla nevezték el a győri Czuczor Gergely Bencés Gimnázium pinnyédi sporttelepét, amelynek lelkiismeretes gondnoka volt egészen haláláig.

Otmár Atya személyisége tanítványaiban erős nyomot hagyott, a füveskönyvhöz írt előszóból és a kötet végén található megemlékezések szövegeiből átsüt az iránta érzett szeretet, a hála az értékes keresztényi életre való nevelésért. Szellemiségét a közreadott és megfontolásra szánt intelmei és az egykori barátok, rendtársak, tanítványok beszámolóí is hűen igazolják:

„Ha Otmár atya személyét röviden szeretnénk jellemezni, aligha kell mást tennünk, mint segítségül hívni egy azóta méltán elhíresült volt »rendtársá« sorait, amit még 1961-ben (október 10-én) vetett papírra és küldött el az illetékes, a pannonhalmi szerzetesi életre szerfelett kíváncsi belügyesnek. Otmár atyáról még az ügyeletes rendi informátor is csak jót tudott jelenteni: »Luif Otmár. Pannonhalmi gimnáziumban prefektus és tanár. Földrajzot és biológiát tanít. Gyerekek szeretik, szerény, jó gyerek.«”⁴

4 Kőrösi–Péter (2020): i. m. 15.

Bomló rendet mutató világunkban talán a családról, a családi fészekről szóló gondolatait emelném ki mint olyan értéket, amely az emberi együttélés alapja, amely olyan háttér a magányosan alkotó, munkálkodó ember életében, amely biztonságot ad, és amelyért minden nap tenni érdemes:

„A keresztény család alapja a házasság. Egy férfi és egy nő keresztény, szentségi, felbonthatatlan életszövetsége, amelyben örökre egy életre, holtomiglan holtáiglan elkötelezik magukat. A szeretet nem egy pillanat, nem egy-két évre választ, hanem örökre. Tudjuk, a keresztény házasság nem gond nélküli. Férfit szeretni, asszonyt szeretni annyit is jelent, mint tökéletlent, beteget, gyöngét, bűnös embert szeretni. Vajon elhagyhatja-e a szülő a gyermekét, mert nem olyan a vérmérséklete, a jelleme, tehetsége, mint ahogy remélte, szeretete volna? Abbahagyhatják-e otthonuk építését, mert a férj, a feleség nem olyan, mint amilyennek megálmodták egymást? Aki álmaival házasodik össze, olyan, mint az éretlen gyermek. [...] Az ember célja, hogy templomot építsen maga számára. Mindegy, hogy milyen anyagból: sárból vagy betonból, de olyan hely legyen, amelyben Istennek is helye van, amely a lelket szolgálja, amelynek éltetője, köveinek összetartója az Isten- és emberszeretet.”⁵

Zaklatott világunkban talán soha nem volt még annyira szükség lelki iránymutatásra, mint manapság; a modern ember szereti maga felfedezni járható útvonalait, Otmár atya füveskönyve ebben is segít: halk szavú, gyöngéden lelkünk legmélyéig ható gondolatai szelíden terelgetnek bennünket önmagunkhoz. „Ebben a hangos világban nem lehet meghallani Szent Pál szavait: »Erősödjete meg belső emberré! Vessetek alapot és verjete gyökeret a szeretetben!«”⁶

A kötet második kiadásának szomorú apropója, hogy a füveskönyv egyik szerkesztője, Kőrösi Tamás egykori pannonhalmi bencés diák, Otmár atya tanítványa 2020 nyarának utolsó napjaiban távozott közülünk. Az iránta érzett tiszteletből Péter Tamás, a kötet másik szerkesztője újra kiadta e páratlan értékű kincset. Kőrösi Tamás a nemzetközileg elismert tudós, a humánreprodukciós eljárás hazai legsikeresebb szakembere a győri bencés közösség megbecsült és mélyen tisztelt tagja volt. Több mint 5000 gyermek fogantatása köszönhető áldozatos munkájának az általa vezetett győri klinikán; 2020 júniusában Győr Szent László-díjjal jutalmazta. A győri bencés szerzetesek városformáló munkája közismert, és ugyanez elmondható számos, a bencéseknél nevelkedett tanítványról is. Ezt a szellemiséget Kőrösi Tamás is magáénak tudhatta, hiszen gyógyító tevékenysége mellett a város kulturális életterében is értéket teremtett, alapító elnöke volt a Bencés Diákok Győri Egyesületének. A Bencés Szabadegyetem előadásainak szervezőjeként több neves tudóst és irodalmárt is meghívott Győrbe. Otmár atya „soha ne legyetek kisebbek magatoknál” szellemiségében támogatta a tehetséges bencés diákokat. Az egyesület közreműködésével 2011-ben

5 Kőrösi–Péter (2020): i. m. 72–73.

6 Kőrösi–Péter (2020): i. m. 55.

ösztöndíjat hozott létre Luif Otmár atya emlékére, amelyet az alapítás óta minden évben egy-egy győri és pannonhalmi – a biológia- és földrajztudomány területén kiemelkedő képességű – bencés diáknak ítélnak oda. Kőrösi Tamás az egykori bencés diák mindig hű maradt a Mons Sacer szellemiségéhez.

Végezetül egy, a közelmúltban a *Magyar Nemzet*ben megjelent ismertetőből idézek, amely pontosan kifejezi azt a szerény és időszerű hangot, amely sugárzik a füveskönyvből: „Luif Otmár atya írásai frissek, bátrak, minden modorosságtól, kenetességtől mentesek, és abszolút aktuálisak, mindenkit érintők.”⁷

A füveskönyv bennem Epiktétosz *Kézikönyvecskéjé*t idézi fel, lelki megnyugvásra, töltekezésre a modern emberhez illő módon szólít meg. Vedd fontolóra, hogy csakis gondolataink vannak hatalmunkban – tömören megfogalmazva ezt üzenete tanítványainak a sztoikus Epiktétosz *kézikönyvecskéjében*. Otmár atya és tanítványai füveskönyve e belső szabadság ékes bizonyítékául szolgálnak, mindig időszerű, soha meg nem szűnő belső vívódásainkban kellemes és erőt gyűjtő pihenőt kínálva számunkra. A kötet formája is megemlézésre érdemes, hiszen éppen kezünkbe simul, és már első beleolvasásra megteremti az élményt, hogy hozzánk tartozik. Tanárként, filozófiával foglalkozó tudósként, hétköznapi küzdelmeit megélő emberként ajánlom mindenkinek Otmár atya és tanítványai könyvét, amely bizton hat lélektől lélelig.

Irodalomjegyzék

Juhász Kristóf: Otmár atya könyvén átsüt a hit optimizmusa. *Magyar Nemzet*, 2021. január 27.

Kőrösi Tamás – Péter Tamás (szerk.): *Luif Otmár OSB füveskönyve*. Győr, (k. n.), 2020.

⁷ Juhász Kristóf: Otmár atya könyvén átsüt a hit optimizmusa. *Magyar Nemzet*, 2021. január 27.